

Nr 149.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1948/1949 till riksförsäkringsanstalten jämte i ämnet väckt motion.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 70 och 71) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1948/49 såsom förslagsanslag beräkna till Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar 5 360 000 kronor och till Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader 359 500 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 158, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 5 mars 1948, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga de ändringar i riksförsäkringsanstaltens personalförteckning, som påkallas av vad i statsrådsprotokollet anförts, dels godkänna av chefen för socialdepartementet förordad avlöningsstat för anstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49, dels ock för nämnda budgetår under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa till Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar 5 320 000 kronor samt till Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader 364 000 kronor.

Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar. Under nämnda rubrik är för innevarande budgetår anvisat ett belopp av 5 015 000 kronor.

Sedan anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal omräknats med ledning av från anstalten lämnade uppgifter, har Kungl. Maj:t den 14 november 1947 föreskrivit, att under posten finge disponeras högst 3 000 000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1947 har *riksförsäkringsanstalten* upptagit fråga om förbättring av arvoden till anstaltens läkare och därvid anført bl. a. följande.

Hos riksförsäkringsanstalten finnas anställda bl. a. en överläkare och 5 biträdande läkare. Tjänstgöringstiden för dessa läkare utgör minst 4 1/2 timmar i veckan och tjänstgöringen är som regel förlagd till anstaltens lokaler. Till överläkaren utgår f. n. ett årligt arvode av 5 000 kronor, vartill kommer personligt arvodestillägg med 650 kronor för år (sedan den 1 juli 1939). Nämnda arvode har den nuvarande överläkaren uppburit alltsedan han år 1934 tillträdde befattningen. Arvodestillägget till honom utgår sedan den 1 juli 1939. De biträdande läkarnas årliga arvoden utgå alltsedan den 1 juli 1927 med 3 500 kronor för år. Härjämte uppbär en av dem personligt arvodestillägg med 450 kronor för år. Å intet av dessa arvoden utgår, utöver vad ovan nämnts, tilläggsersättning av något slag.

Med hänsyn till de betydande förändringar penningvärdet undergått sedan ifrågavarande arvoden först bestämdes och även till de avsevärda nominella löneförbättringar, som kommit statstjänstemännen i gemen till del, har anstalten hemställt, att nämnda arvoden måtte omregleras och upptagas till belopp, som någorlunda motsvara deras ursprungliga realvärde. I sådant syfte har förordats, att överläkarens och de biträdande läkarnas arvoden fastställas till 7 800 resp. 5 400 kronor för år. De personliga arvodestilläggen ha ansetts böra bibehållas oförändrade. Anstalten har vidare anfört, att anstaltens läkare syntes vara berättigade till semester, vilken borde bestämmas till 45 dagar för överläkaren och 30 dagar för de biträdande läkarna.

Departementschefen har för egen del anfört i huvudsak följande.

Riksförsäkringsanstaltens verksamhet har under en följd av år oavbrutet utvidgats. Antalet inkomna anmälningar enligt olycksfallsförsäkringslagen steg sålunda från 160 833 år 1945 till 172 128 år 1946. Ehuru samtidigt vissa andra ärenden minskat i antal, har en icke obetydlig nettoökning i antalet ärenden inträtt. Även under 1947 har antalet ärenden ökat men långt ifrån i samma utsträckning som 1946. Under budgetåret 1946/47 föranledde ökningen av arbetsuppgifterna en förstärkning av anstaltens personal med bl. a. omkring 25 biträden. Härjämte har anstalten för vissa tillfälliga arbetsuppgifter anställt en amanuens och 13 biträden. Även under innevarande budgetår har någon ökning av personalen erfordrats. För nästa budgetår räknar anstalten med i stort sett oförändrad personalstyrka. Härvid har anstalten beräknat, att huvuddelen av förenämnda för tillfälliga arbetsuppgifter anställda personal skall behållas för permanenta uppgifter å försäkringsbyrån.

Jag har icke något att erinra mot denna beräkning.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts i särskild proposition denna dag framlagda förslag om inrättande fr. o. m. den 1 januari 1949 av en arbetarskyddsstyrelse m. m. kommer emellertid fr. o. m. nämnda tidpunkt arbetarskyddsbyrån att utgå ur riksförsäkringsanstaltens organisation. Härvid böra från anstaltens personalförteckning avföras följande befattningar nämligen 1 byråchef (Ca 33), 2 byrådirektörer (Ca 31 resp. Ce 31), 2 förste byråingenjörer (Ca 29 resp. Ce 29), 1 förste byråsekreterare (Ca 29), 2 förste byråingenjörer (Ca 27 resp. Ce 27), 1 byråingenjör (Ca 24), 1 byråsekreterare (Ca 24), 1 kansliskrivare (Ca 15), 1 kanslibitråde (Ca 11) och 2 kontorsbiträden (Ca 8).

Anstalten har vidare föreslagit vissa förbättringar av de till anstaltens läkare utgående arvoden. Då frågan om eventuell förbättring av dessa arvoden torde böra upptagas i ett större sammanhang, anser jag mig icke heller kunna förorda anstaltens förslag i denna del. Däremot böra läkarna beredas semester i enlighet med anstaltens förslag och medel därför beräknas för avlöning av semestervikarier.

Å riksförsäkringsanstaltens personalförteckning äro innevarande budgetår uppförda 204 befattningar som kontorsbiträde i Ca 8. Enligt vad jag inhämtat erfordras vid ingången av nästa budgetår endast 191 sådana befattningar. Antalet bör sålunda fr. o. m. nämnda tidpunkt minskas med 13.

Såsom anstalten anfört bör antalet på övergångsstat uppförda befattningar som byrådirektör och ledamot minskas från tre till två.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän beräknas av anstalten för nästa budgetår till samma belopp som under löpande budgetår eller till 1 800 000 kronor. Enligt vad jag inhämtat har emellertid den genom-

snittliga belastningen å posten under de sju första månaderna innevarande budgetår icke uppgått till fullt 132 000 kronor per månad. Med ledning härav synes posten för nästa budgetår kunna vid oförändrad organisation beräknas till 1 584 000 kronor. Denna siffra torde böra tagas till utgångspunkt vid den närmare beräkningen. Till nämnda belopp bör läggas kostnaden, ca 19 000 kronor, för lön till fyra kontorsbiträden, vilka den 1 juli 1948 beräknas erhålla ordinarie befattning. Vidare bör tilläggas ett belopp å 10 000 kronor till kostnader för löneklassuppflyttningar. Å andra sidan bör posten minskas med den på senare delen av budgetåret 1948/49 belöpande kostnaden för arbetarskyddsbyrån. Enligt vad jag inhämtat utgör denna kostnad för helt år ca 130 000 kronor. Posten bör sålunda av denna anledning minskas med 65 000 kronor. Medelsbehovet under posten skulle alltså utgöra (1 584 000 + 19 000 + 10 000 — 65 000) 1 548 000 kronor, vilket belopp torde böra avrundas till 1 550 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, är innevarande budgetår uppförd med 37 400 kronor. Till detta belopp bör läggas den beräknade kostnaden för semestervikarier för läkarna, 3 200 kronor. Posten bör å andra sidan minskas med halva årskostnaden för arvoden till de två läkarna för arbetarskyddsärenden eller med 4 250 kronor. Posten bör alltså upptagas med (37 400 + 3 200 — 4 250) 36 350 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har för innevarande budgetår av riksdagen anvisats med 2 900 000 kronor. Kungl. Maj:t har sedermera enligt av riksdagen lämnat bemyndigande medgivit, att högst 3 000 000 kronor må tagas i anspråk under posten. Med anledning av en av riksförsäkringsanstalten den 13 februari 1948 gjord framställning har Kungl. Maj:t (prop. nr 163/1948, femte huvudtiteln, punkten 4) hemställt, att riksdagen måtte medgiva att posten överskrides med ytterligare högst 257 000 kronor. Av sistnämnda belopp skulle 25 000 kronor stå till Kungl. Maj:ts disposition för att vid behov tillhandahållas anstalten. Den beräknade belastningen under innevarande budgetår skulle alltså, bortsett från sistnämnda belopp, komma att uppgå till 3 232 000 kronor. Då man — bortsett från överflyttningen av arbetarskyddsbyrån till den nyinrättade arbetarskyddsstyrelsen — icke torde kunna räkna med någon minskning av anstaltens personalbehov under nästa budgetår, synes sistnämnda belopp böra tagas till utgångspunkt för beräkning av medelsåtgången under budgetåret 1948/49. Från beloppet bör dragas den på posten fallande kostnaden för arbetarskyddsbyrån under ett halvt budgetår. Posten bör av denna anledning minskas med 50 000 kronor. Återstående belopp skulle alltså utgöra 3 182 000 kronor, vilket belopp torde böra avrundas till 3 180 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg synes böra uppföras med 553 650 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle sålunda utgöra (1 550 000 + 36 350 + 3 180 000 + 553 650) 5 320 000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *von Friesen* väckt motion (II: 453), i vilken hemställts, att riksdagen ville, utöver i förevarande proposition föreslagna semesterförmåner, för budgetåret 1948/49 besluta för överläkaren samt för envar av de fem biträdande läkarna vid riksförsäkringsanstalten ett årligt arvode om 7 800 respektive 5 400 kronor.

Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader. Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 370 000 kronor.

För nästa budgetår föreslås, att till omkostnadsanslaget anvisas 364 000 kronor. Av besparingen å 6 000 kronor, som sammanhänger med att arbetarskyddsbyrån förutsättes skola fr. o. m. den 1 januari 1949 tillhöra den föreslagna arbetarskyddsstyrelsen, äro 5 000 kronor att hänföra till anslagsposten reseersättningar samt 1 000 kronor till övriga utgifter.

Utskottet.

I propositionen har beräknats, att huvuddelen av för tillfälliga arbetsuppgifter anställd personal — en amanuens och 13 biträden — skulle behållas för permanenta uppgifter å försäkringsbyrån. Under förutsättning att arbetsbördan å byrån ej minskar har utskottet ej funnit anledning till erinran mot förslaget.

Departementschefen har uttalat, att han icke ansett sig kunna förorda anstaltens förslag, att överläkarens och biträdande läkarnas arvoden skulle höjas till 7 800 respektive 5 400 kronor för år. I motionen II: 453 yrkas bifall till anstaltens förslag. Utskottet anser i likhet med departementschefen, att frågan om eventuell förbättring av ifrågavarande arvoden bör upptagas i ett större sammanhang, och kan därför ej tillstyrka motionen.

Vidare har departementschefen räknat med att anstaltens arbetarskyddsbyrå skall fr. o. m. den 1 januari 1949 utbrytas från anstalten för att ingå i den i propositionen nr 184 till innevarande riksdag föreslagna arbetarskyddsstyrelsen.

Utskottet — som i särskilt utlåtande denna dag tillstyrkt förslaget om inrättande av en arbetarskyddsstyrelse i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat — har ej funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande proposition anfört rörande arbetarskyddsbyrån.

Då Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 453 godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 5 mars 1948 anfört beträffande överläkarens och biträdande läkarnas arvoden;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i riksförsäkringsanstaltens personalförteckning, som påkallas av vad i statsrådsprotokollet anförts;

III. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 1 550 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 36 350
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 3 180 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 553 650

Summa förslagsanslag kronor 5 320 000;

b) för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

- 1) till Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar 5 320 000 kronor;
- 2) till Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader 364 000 kronor.

Stockholm den 8 juni 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, Heiding, Gustaf Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar von Heland, Berling, Hesselbom och Ohlon; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Skoglund i Dovers-
torp, Ward, Malmborg i Skövde, Falla, Andersson i Malmö, Rubbestad,
Mårtensson, Wallentheim, Lindholm, Pettersson i Dahl och Petterson i
Degerfors.

Reservation

av herrar Johan Bernhard Johansson, Mannerskantz, Heiding, fröken Andersson, herrar von Heland, Ohlon, Skoglund i Dovers-
torp, Malmborg i Skövde, Falla, Rubbestad och Pettersson i Dahl, vilka ansett,

dels att det stycke på s. 4 i utskottets yttrande, som börjar med orden »Utskottet — som» och slutar med orden »rörande arbetarskyddsbyrån» bort utbytas mot följande text:

»Utskottet har i särskilt utlåtande denna dag avstyrkt förslaget om inrättande av en arbetarskyddsstyrelse samt förordat, att riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå alltjämt skall tillhöra anstalten. I nämnda proposition har föreslagits, att den överförda arbetarskyddsbyrå skulle förstärkas med 2 byrådirektörer i lönegrad Ca 31, varjämte en tjänst som byråingenjör i Ce 27 skulle ordinariesättas. 3 byråingenjörstjänster med arvode,

motsvarande Ce 24: 24, och en tjänst som ritare med arvode, motsvarande Ce 20: 20, skulle inplaceras å löneplan med lönegraderna Cg 24 respektive Cg 20. Härutöver har förordats, att en befattning som förste byråingenjör i Ce 29 skulle indragas och att förste byråsekreterarbefattningen skulle överföras till den föreslagna kanslibyrån. Utskottet — som med hänsyn till vad i berörda utlåtande anförts anser, att arbetarskyddsbyrån fr. o. m. den 1 januari 1949 bör förstärkas, oaktat den bibehålles hos riksförsäkringsanstalten — biträder förslaget med den ändringen, att nämnda byråsekreterarbefattning bör behållas å byrån. Såsom av berörda utlåtande vidare framgår, har utskottet förordat, att till arbetarskyddsbyrån knyts yrkesinspektrisen och ett kanslibitråde i Ca 11. Utskottet föreslår alltså, att följande befattningar skola finnas å byrån, nämligen 1 byråchef (Ca 33), 3 byrådirektörer (Ca 31), 1 byrådirektör (Ce 31), 1 förste byråingenjör och 1 förste byråsekreterare (båda Ca 29), 1 yrkesinspektis (Ca 29), 2 förste byråingenjörer (Ca 27), 1 byråingenjör (Ca 24), 1 byråingenjör (Ce 24), 3 byråingenjörer (Cg 24), 1 byråsekreterare (Ca 24) samt 1 ritare (Cg 20). Biträdespersonalen å byrån ökas därjämte med nämnda kanslibitråde.

Med utgångspunkt från det anförda beräknar utskottet delposterna i avlöningsstaten för arbetarskyddsbyråns del för helt budgetår uppgå till följande belopp, avlöningar till ordinarie tjänstemän 177 700 kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 8 500 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 81 500 kronor samt rörligt tillägg 30 500 kronor eller inalles 298 200 kronor.

De i avlöningsstaten för riksförsäkringsanstalten ingående anslagsposterna skola sålunda vid förstärkning av byråns personal i enlighet med utskottets förslag ökas med hälften av nu angivna belopp. Från denna utgångspunkt har utskottet beräknat posterna i sitt nedan angivna förslag till avlöningsstat för anstalten.

Anslaget till riksförsäkringsanstalten: omkostnader beräknar utskottet på följande sätt. Anslagsposten sjukvård m. m. upptages till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 35 000 kronor. Till reseersättningar beräknar utskottet med hänsyn till arbetarskyddsbyråns utökade personal 20 000 kronor. Posterna expenser och publikationstryck beräknas till 310 000 kronor respektive 4 500 kronor. Anslagsposten övriga utgifter samt särskilda uppborädsmedel beräknas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag eller till 6 000 respektive 1 500 kronor. Omkostnadsanslaget bör således enligt utskottets beräkningar uppföras med ett belopp av (35 000 + 20 000 + 310 000 + 4 500 + 6 000 — 1 500) 374 000 kronor»;

dels ock att nedannämnda moment av utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»II. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga de ändringar i riksförsäkringsanstaltens personalförteckning, som påkallas av vad utskottet anför;

III. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag

a) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 1 639 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.....	» 40 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 3 220 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 568 400
<u>Summa förslagsanslag kronor 5 468 000;</u>	

b) för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

- 1) till Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar 5 468 000 kronor;
- 2) till Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader 374 000 kronor.»